

УДК 316.276:005.95-051(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v037.2022.24>**А. С. Лобанова**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3852-2675>*доктор соціологічних наук, професор,
професор кафедри соціології та масових комунікацій
Криворізького державного педагогічного університету***О. О. Комарова**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1054-0268>*кандидат соціологічних наук,
старший викладач кафедри соціології та масових комунікацій
Криворізького державного педагогічного університету***Д. М. Славіна**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3211-9412>*магістр, факультет соціології і права
Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені
Ігоря Сікорського»*

КОГНІТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Розвиток людської цивілізації супроводжується динамічним створенням і використанням нових інженерних та інформаційних технологій, які призвели до тісного співіснування природного, інформаційного та техногенного середовища. Впровадження інформаційних технологій, спеціально орієнтованих на розвиток інтелектуальних здібностей людини, у діяльність з управління підприємством, установою, організацією чи державною структурою значно полегшить вирішення завдань адміністративного менеджменту з координації процесів розроблення та реалізації інноваційних проєктів, обґрунтування прогнозів соціально-економічного розвитку держави, регіону, галузі, підприємства, з організації управління інноваційними процесами тощо. У цьому можна переконатися, спостерігаючи факти впровадження когнітивних технологій в адміністративний менеджмент у європейських країнах, зокрема при оцінюванні ризиків, прогнозів небезпеки, а також під час захисту управлінської інформації та при здійсненні кібербезпеки підприємств, установ, організацій та держави в цілому. У передвоєнний період в Україні, завдяки реформуванню державного управління, розпочався поступовий перехід від функціональної до сервісної держави, відповідно до європейських стандартів, який передбачав впровадження когнітивних технологій у адміністративний менеджмент. Про це свідчить здійснена робота зі створення «держави в смартфоні», зокрема запровадження широкого за своїми інформаційними можливостями застосунку «Дія». Між тим російська агресія значно загальмувала цей процес, знизила темпи

запровадження когнітивних технологій в систему державного управління та місцевого самоврядування. Отже, наукова проблема полягає в необхідності обґрунтування особливостей запровадження когнітивних технологій в адміністративний менеджмент в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як відомо, когнітивна наука є міждисциплінарним синтезом наук: філософії, психології, соціології, лінгвістики, нейрофізіології, інформатики, пов'язаних єдиною проблематикою (мова – пізнання – мозок) та загальними методологічними принципами. Дослідженням когнітивних технологій менеджменту займаються Й. Хром'як, Ю. Слюсарчук, Л. Цимбал, В. Цимбал, Т. Лазоренко, М. Лазоренко; впровадженню порталних технологій у державне управління присвятили свої праці вітчизняні науковці Г. Почепцов, С. Чукут, Д. Дубов, М. Вишиванюк; аналізують впровадження електронного парламенту в Україні О. Голобуцький, О. Шевчук; новітні технології та способи ефективного менеджменту аналізували В. Рейкін, В. Левицький [1; 3; 5; 8; 10; 12]. Разом із тим, з огляду на глобальні виклики сучасності, зокрема російську агресію проти України, недостатня готовність до впровадження когнітивних технологій в адміністративному менеджменті та фактори, які зумовлюють проблеми його запровадження в Україні, потребують подальших теоретичних, аналітичних і практичних досліджень з даної проблематики.

Метою дослідження є уточнення змісту когнітивних технологій та їх структури, аналіз факторів, що зумовлюють їх впровадження в адміністра-

тивний менеджмент, а також з'ясування причин, що гальмують цей процес і окреслення шляхів, які здатні його оптимізувати на мікро- та макро-рівні управління у воєнний та поствоєнний час.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, когнітивні науки породжують нові інтелектуальні технології та галузі, які розвиваються динамічно. М. Онопрієнко, вивчаючи феномен когнітивної науки і технології, зазначає, що розвиток високих технологій, зокрема і когнітивних, веде до зміни багатьох стереотипів в економічній і соціокультурній сферах. Високі технології нині орієнтовані не лише на виробництво, але й на підвищення індивідуальної праці та покращення якості життя [6]. Дійсно, глобальні виклики сучасності, зокрема геополітичні та технологічні ризики, а також військові конфлікти та війни вже зафіксували радикальні зміни життєвого світу, що зумовлені наявністю та використанням високих технологій. Так, у мережі Інтернет як медієвому віртуальному середовищі та засобі поширення та отримання інформації, який має величезний вплив на свідомість, генерується щодня чотири мільярди листів, а щодня інформації завантажуються стільки, скільки було створено за 60 попередніх років. Також окремі види когнітивних технологій можуть змінити соціальну поведінку людей та певних соціумів, наприклад, у сфері тіньової економіки та злочинного світу [12]. Тому погоджуємося з думкою, що формування високих технологій, зокрема і когнітивних, є складним, багатоаспектним феноменом сучасності.

Уточнимо зміст когнітивних технологій. *Cognitio* у перекладі з латинської мови означає «пізнання». Когнітивні (пізнавальні) технології – способи трансформації пізнавальної поведінки людини, організацій, націй через покращення їхнього інтелектуального потенціалу або долучення до сучасних інформаційних систем. Об'єктом когнітивної науки є пізнавальні процеси і механізми, виявлені на стику наук, за допомогою яких здійснюється адекватна адаптація людини до реальності. Когнітивні науки традиційну дуальну картину реальності – об'єктивний фізичний світ та суб'єктивна психічна реальність – трансформують, розгортаючи у тривимірний вимір: (1) об'єктивний світ; (2) суб'єктивний образ об'єктивного світу; (3) відносини між дійсністю та її репрезентацією, які власне і визначають результат адаптації людини до світу, визначають ступінь її адекватності [5; 8].

Предметом розгляду когнітивної науки чи технонауки є когнітивні технології, суть яких відомий математик Г. Малинецький визначає як «способи та алгоритми досягнення цілей суб'єктів, що спираються на дані про процеси пізнання, навчання, комунікації, обробки інформації людиною та тваринами, на подання нейронауки, на теорію самоорганізації, комп'ютерні інформаційні тех-

нології, математичне моделювання елементів свідомості, ряд інших наукових напрямів, ще недавно належали до сфери фундаментальної науки», а Б. Величковський зазначає, що когнітивні технології – це насамперед «технології інтерфейсів між людиною та обчислювальними системами» [1, с. 8].

Говорячи про когнітивну науку, розуміємо її тісний зв'язок із технологією. Уперше термін «технологія» в науці, виробництві, освіті вжив професор університету Геттінгена І. Беккман. На його думку, під технологіями слід розуміти способи та засоби створення «корисних вмінь», сукупність знань про виробництво життєвих благ, економіку та організацію виробництва, а також способи впливу на предмети праці [12]. Прикладом використання когнітивних технологій є технології віртуальної реальності, які застосовуються під час підготовки водіїв, пілотів, диспетчерів за допомогою спеціальних комп'ютерних тренажерів. Основою цих технологій можуть бути графічні інтерфейси, створені такими комп'ютерними гігантами, як корпорації Ibm, Apple, Microsoft.

Когнітивні технології є складовою частиною кластера конвергентних технологій (NBIC-технології), які розглядаються як основа соціального прогресу. У NBIC-конвергенції когнітивна наука і когнітивні технології займають особливе місце. Спеціальні програми соціального розвитку на основі NBIC-технологій були застосовані в Америці та Європі. Термін «NBIC-конвергенція» запровадили у 2002 році М. Роко та В. Бейнбрідж, автори програми «Конвергентні технології для підвищення продуктивності людини» (*Converging Technologies for Improving Human Performance*), підготовлені Всесвітнім центром оцінки технологій (WTEC). Автори NBIC-конвергенції підкреслили її значення для загального розвитку людської цивілізації та її еволюційні та культурні наслідки [12]. Дійсно, NBIC-конвергенція торкнулася майже всіх сфер життєдіяльності суспільства, змінила характер, способи, напрямки та динаміку господарських, економічних взаємозв'язків державних інституцій та інших членів суспільства. Трансформації також набувають соціальні відносини і соціальні контакти, система соціальних комунікацій існує все більше у віртуальному просторі. Основними розробниками програми Євросоюзу «Конвергентні технології для європейського суспільства знань» (*Converging Technologies for European knowledge society*) були А. Нордманн та Дж. Хюшф. Як зазначають розробники, програма вдосконалення людської природи (*human enhancement*) після появи конвергентних технологій вийшла на нову стадію, на якій «всі ми стаємо в деякому сенсі суб'єктами дослідження, залученими в цей новий великий експеримент, який має по суті справи не тільки з природничо-науковим і науково-технічним, а й з соціальним аспектами»

[14; 15]. Метою цих програм є покращення якості життя людства. Однак NBIC-технології – не просто чергове науково-технічне вдосконалення, вони змінюють життєвий світ людини аж до трансформації самої природи людини, її ідентичності. Внаслідок впровадження таких технологій:

1) покращується якість роботи внаслідок більш ефективного використання знань;

2) скорочується час виконання виробничих операцій;

3) підвищується результативність експертної підтримки за рахунок формалізації та накопичення знань експертів.

Саме тому когнітивні технології можуть стати ключем до швидкого підвищення ефективності управління знаннями в адміністративному менеджменті. Але постає логічне питання: які проблеми існують в адміністративному менеджменті України, особливо під час реформи державного управління, яка розпочалася, і чи готовий український адміністративний персонал до впровадження когнітивних технологій? Адже реформа державного управління є не просто запорукою впровадження всіх реформ – державна служба є «скелетом», який тримає адміністративний механізм держави. Виконання реформи державного управління є окремим пунктом плану заходів та важливою передумовою євроінтеграційного курсу України, її підтримує на експертному, технічному та фінансовому рівні Європейський Союз. Особливо гостро постала проблема стану адміністративного менеджменту у часи форс-мажорних обставин, якими стали пандемія коронавірусу (2019–2021 роки) і повномасштабне вторгнення російських військ на територію України (2022 рік). Незважаючи на те, що пандемія Covid і воєнний стан потребує жорстких важелів державного управління, завжди залишається поле для запровадження гнучких когнітивних технологій. Так, наприклад, українська спілка промисловців і підприємців (УСПП) стверджує, що пандемія коронавірусу збіглася з кризою в системі державного управління, безпрецедентним зниженням якості та результативності державної кадрової політики, а отже, виникає велика проблема, а саме: криза в системі державного управління [11]. З іншого боку, експерти в галузі впровадження реформ у державній службі відзначають такі позитивні здобутки в адміністративному менеджменті України: прозорі конкурси на державні посади; високу мотивацію відібраних фахівців; запровадження показників ефективності, які орієнтують держслужбовців не на рутинне виконання функцій, а на досягнення цілей; налагодження активної комунікації директоратів із зацікавленими сторонами та громадськістю в цілому; прозорість та ефективність діяльності міністерств та відомств. Водночас український кризовий медіа-центр фік-

сує такі наступні проблеми в довоєнному адміністративному менеджменті країни: недоліки самої стратегії реформування держслужби – у ній недостатньо чітко визначено проблеми, не проаналізовано альтернативних варіантів, не досліджено можливих ризиків у процесі імплементації; не здійснено оцінку впливу – яких результатів планується досягти та як це має вплинути на громадян; несвоєчасне виконання заходів у зв'язку з нереалістичністю термінів та недоведення до кінця реформи пілотних міністерств; наявність певного конфлікту між «новими» та «старими» менеджерами в адміністративному апараті державних органів; недостатнє кадрове заповнення директоратів; перезавантаженість директоратів невластивими повноваженнями [4].

Серед низки означених проблем експерти також відзначають різний рівень надання адміністративних послуг та запровадження електронних послуг у територіальних громадах та доступність до них. Також залишаються перешкоди до інтеграції окремих популярних сервісів до центрів надання адміністративних послуг через надмірну централізацію повноважень щодо їх надання [9]. Тому, природно, потрібні сучасні та ефективніші підходи до адміністративного управління, до яких відноситься когнітивні технології, які можуть удосконалити державне управління у країні.

Класичний підхід до управління знаннями вимагає високого рівня залучення співробітників у відповідні процеси, оскільки їм необхідно самостійно виявляти знання, обмінюватися ними, фіксувати їх і застосовувати. Використання когнітивних технологій можуть знизити цю вимогу, оскільки дозволяють автоматизувати процеси виявлення, фіксації, зберігання та обміну знаннями/, фіксувати їх та застосовувати. Таким чином, йдеться про застосування менеджменту знань, який знаходиться на стику стратегічного розвитку компанії, соціології та інформаційних технологій. Його метою є створення систем та підтримуючого середовища, що забезпечують формування, збереження, тиражування та застосування основних елементів інтелектуального капіталу, необхідних для успіху організації. Повний набір інструментів управління знаннями забезпечує життєвий цикл, що складається з етапів виявлення, збору, зберігання, поширення та використання знань. Головне у когнітивному менеджменті – це постійне навчання на основі різноманітного досвіду; систематичне управління процесами, з яких знання ідентифікується, накопичується, розподіляється і застосовується. Однак розробка процедур когнітивного менеджменту часто не лише буває не затребувана, а й спричиняє опір.

Основні принципи когнітивного менеджменту полягають у такому: знання виникає і перебуває в умах людей; спільне використання знань перед-

бачає довіру; технології уможливають нові форми когнітивної поведінки; спільне використання знань має підтримуватися та винагороджуватися; необхідні управлінська підтримка та додаткові ресурси; ініціативи щодо використання знань передують пілотним програмам; ініціативи слід оцінювати за допомогою якісних та кількісних показників; знання є продуктом творчості, і щоб воно розвивалося у нових напрямках, його треба заохочувати [13].

Класичний підхід також передбачає значні зусилля, спрямовані на залучення співробітників у роботу зі знаннями: підготовку, структурування та класифікацію, обмін та розповсюдження. Однак саме в системі адміністративного менеджменту виникають проблеми, які зумовлені такими факторами, як: наявність корумпованих чиновників та зв'язків; великі потоки та обсяги інформації; постійні зміни інформаційних матеріалів: законодавчих та нормативних актів, розпоряджень, постанов тощо; складна структура зберігання та транспортування інформації від центральних органів влади до виконавчих органів місцевого самоврядування.

Сукупність цих факторів значно гальмує управлінські процеси в державних органах і призводить до ускладнення мотивації.

Інформаційне джерело: Вишиванюк М.В. Впровадження стратегічного державного smart-управління регіонами. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2011_4_13 (дата звернення: 20.09.2022).

Вдалим прикладом впровадження когнітивних технологій в Україні є електронне управління, яке має законодавчо-нормативну базу. Кабінет Міністрів України у 2003 році розпочав його фор-

мування створенням єдиного веб-порталу органів виконавчої влади. На першому етапі його формування були створені веб-ресурси різних міністерств та відомств, що містять інформацію про їх місію та напрямки діяльності. На другому етапі з'явилися перші елементи інтерактивності (наприклад, надсилання питань та отримання відповідей громадян за допомогою електронної пошти). Постійно публікувалися новини щодо діяльності державних органів влади. Третій етап характеризувався появою повноцінної інтерактивності – можливості здійснювати операції (сервіси) у режимі онлайн (наприклад, сплатити штраф, замовити паспорт, продовжити дію деяких ліцензій та патентів тощо). Така конкретизація роботи електронного управління полягала вже не так в інформуванні, як в обслуговуванні, і передбачала створення спеціальних сайтів для підтримки цих сервісів не тільки для центральних, але і для міських і навіть районних органів влади.

Нині формування електронного управління в Україні знаходиться на четвертому етапі, коли створюються об'єднані портали різних відомств та служб, за якими можна здійснювати будь-які види угод, для яких раніше потрібно було звертатися безпосередньо до державного органу. Через регіональні портали стає можливою реєстрація підприємств, оформлення фінансових документів, легалізація іноземних документів тощо. З'являються регіональні портали, що об'єднують у собі як увесь спектр державних послуг, так і послуги недержавного сектора – підключаються системи електронної комерції, інтернет-банкінгу.

В Україні створено унікальний портал «Дія», який вперше представлений у 2019 році та офіційно запущений у 2020 році. Це мобільний додаток, веб-портал та бренд цифрової держави в Україні,

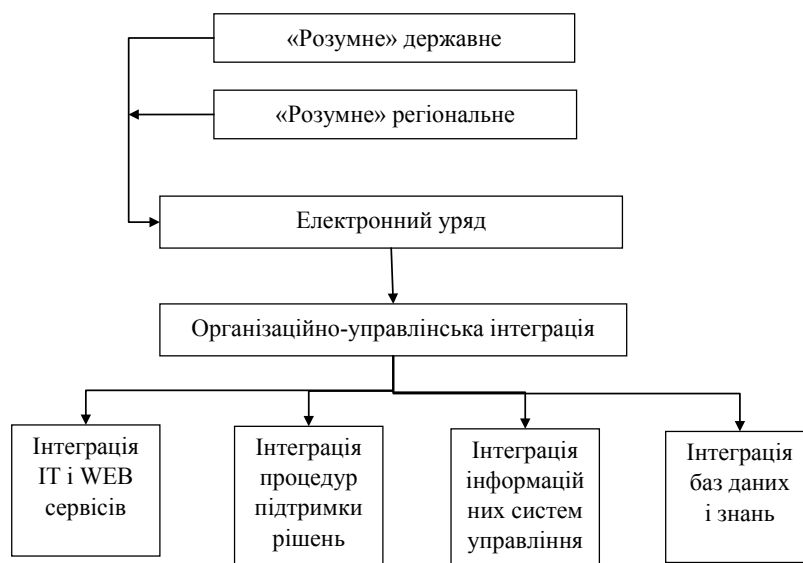

Рис. 1. Загальна схема формування конвергентного кластера розумного державного управління регіонами

розроблений Міністерством цифрової трансформації України, яким можуть користуватися лише громадяни України. Встановивши «Дію» у смартфоні, громадяни країни можуть: користуватися цифровими документами; отримувати державні послуги у декілька кліків; ділитися копіями цифрових документів, сформувати електронний підпис тощо. Основними цифровими документами у дії є: паспорт громадянина України у вигляді ID-картки, біометричний закордонний паспорт, картка платника податків, посвідчення водія, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, страховий поліс транспортного засобу, студентський квиток, довідка внутрішньо переміщеної особи, свідоцтво про народження дитини, Covid-19-сертифікати. В Україні через портал «Дія» надаються державні послуги онлайн, зокрема: оплата штрафів за порушення правил дорожнього руху, плата боргів за виконавчими провадженнями, сплата податків фізичними особами у сфері підприємництва, подання декларацій фізичними особами у сфері підприємництва, заміна посвідчення водія, реєстрація місця проживання тощо. Крім цього, через портал «Дія» реалізуються такі форми електронної демократії, як місцеві петиції. До того ж 10 березня 2021 року Кабінет Міністрів України затвердив Положення про єдиний державний портал цифрової освіти «Дія. цифрова освіта». Портал створений за допомогою стратегічного партнера — швейцарсько-українській програмі EGAP. Державний портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта» має вирішити такі завдання: надання можливості доступу до освітніх матеріалів; забезпечення цифрової грамотності людей усіх вікових категорій; забезпечення проведення тестування, зокрема тестування рівня цифрової грамотності (цифрограм); забезпечення отримання електронних документів, що підтверджують проходження навчання; формування індивідуального переліку освітніх матеріалів; поширення ідей цифровізації, доведення інформації щодо новітніх цифрових технологій; захист даних (у тому числі персональних), що розміщуються на вебпорталі цифрової освіти, від несанкціонованого доступу, знищення, модифікації [7]. За цей період майже 4 мільйони українців завітали на портал, де можна безоплатно отримати цифрові навички, які знадобилися і під час російського вторгнення в Україну. Дійсно, під час повномасштабного вторгнення російського агресора на територію України цивілізований світ вступив в першу в світовій історії кіберпсихологічну війну, в якій використовують цифрові технології. Класична теорія безпеки стверджує, що сучасні війни відбуваються в трьох просторах: фізичному, інформаційному і когнітивному (віртуальному). В останньому знаходиться ідеологія, культура, релігія, тобто все те, що створює сенс буття людини. Засновник Інститу-

ту когнітивного моделювання В. Березенко під час виступу в рамках European Cyber Agora 2022 зазначив, що «кібератаки непомітні фізично, проте вони здатні паралізувати роботу атомної станції, зруйнувати інфраструктуру, розташовану на землі, у воді чи повітрі, та спровокувати хаос, паніку в мільйонів людей. Йдеться як про державний рівень, так і про особистий. Завдання всіх державних структур, міжнародних інституцій, технологічних гігантів об'єднуватися і разом працювати над розвитком кіберобізнаності суспільства» [2].

П'ятий останній етап передбачає створення електронної системи державного управління на основі єдиних стандартів, а також урядового порталу як єдиної точки доступу до всіх послуг – і для громадян, і для бізнесу. Більшість фахівців вважають, що високим ступенем розвитку електронної демократії є запровадження електронної системи волевиявлення (електронного голосування). Повне завершення електронного управління в Україні планувалося до 2025 року.

Висновки. Адміністративний менеджмент є необхідним механізмом ефективного функціонування державної установи, ефективність функціонування якої залежить значною мірою від професійних державних службовців, які володіють знаннями та сучасними управлінськими технологіями. Реформування державного управління в Україні відповідно до європейських стандартів передбачає перехід від функціональної до сервісної держави. Адміністративний менеджмент у сфері державного управління в Україні потребує оновлення та подальшого вдосконалення. Сучасним та інноваційним способом ефективної діяльності управлінської сфери є впровадження когнітивних технологій, здатних значно активізувати людський потенціал, мотивацію працівників у сфері державного управління. Інноваційні управлінські технології призведуть до підвищення ефективності та результативності державного управління і значно знизять ризики під час глобальних викликів, зокрема пандемій та воєнних станів. Однією з таких технологій є електронне управління, яке впроваджується в Україні з 2003 року та має достатню законодавчу та нормативну основу. Основним брендом цифровізації адміністративного менеджменту в Україні є мобільний додаток «Дія», який робить його роботу прозорою, доступною і відкритою для громадян країни. Водночас цього явно недостатньо, оскільки прискорення темпів цифровізації у світі потребує адекватної реакції і від українського адміністративного менеджменту.

Література

1. Аршава І.Ф., Носенко Е.Л., Салюк М.А. Гуманізуючий потенціал новітніх інформаційних технологій в освіті : монографія. Дніпропетровськ : Акцент ПП, 2013. 172 с.

2. В. Березенко: ми повинні формувати навички для протистояння кіберзагрозам у цифровому світі. URL: <http://surl.li/dczln> (дата звернення: 20.09.2022).

3. Вишиванюк М.В. Впровадження стратегічного державного smart-управління регіонами. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2011_4_13 (дата звернення: 20.09.2022).

4. Досягнення та проблеми реформи держслужби в Україні: нове дослідження лабораторії законодавчих ініціатив. Український кризовий медіа-центр. URL: <http://surl.li/dcvoo> (дата звернення: 18.09.2022).

5. Лазоренко Т.В., Лазоренко М.П. Когнітивний менеджмент як інноваційна стратегія управління організацією. *Ефективна економіка: електрон. фахове вид.* 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.ua> (дата звернення: 18.09.2022).

6. Онопрієнко М.В. Феномен когнітивної науки і технології. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua> (дата звернення: 21.09.2022).

7. Положення про Єдиний державний портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта». URL: <http://surl.li/ddcqn> (дата звернення: 21.09.2022).

8. Прохорова В., Божанова О., Дуднева Ю. Конвергентно-когнітивні основи інноваційного розвитку промислових підприємств. Адаптивне управління: теорія і практика. *Економіка. електрон. наук. фахове вид.* 2021. Вип. 10(20). URL: <http://surl.li/ddcqc> (дата звернення: 21.09.2022).

9. Реформа державного управління: мета, завдання, результати. URL: <http://surl.li/dczml> (дата звернення: 21.09.2022).

10. Сучасні технології менеджменту: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 8 груд. 2020 р. / Відп. ред. проф. Л.М. Черчик. Луцьк, 2020. 392 с. URL: <http://surl.li/dczfx> (дата звернення: 23.09.2022).

11. Український союз промисловців і підприємців. URL: <https://uspp.ua/> (дата звернення: 23.09.2022).

12. Хром'як Й.Я., Слюсарчук Ю.М., Цимбал Л.Л. Когнітивні технології менеджменту. URL: <http://surl.li/dczfv> (дата звернення: 23.09.2022).

13. Davenport T., Prusak, L. Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know. Boston, MA : Harvard Business School Press 1998. 199 p.

14. Nordmann A. Converging Technologies – Shaping the Future of European Societies. URL: <http://surl.li/dcvms> (Last accessed: 16.09.2022).

15. Converging Technologies for Improving Human Performance NANOTECHNOLOGY, BIOTECHNOLOGY, INFORMATION TECHNOLOGY AND COGNITIVE SCIENCE. URL: <http://surl.li/dcvmn> (Last accessed: 16.09.2022).

Анотація

Лобанова А. С., Комарова О. О., Славина Д. М. Когнітивні технології в адміністративному менеджменті: проблеми і тенденції запровадження в Україні. – Стаття.

У статті розглядається та уточнюється зміст когнітивних технологій та особливості їх запровадження у період суспільних викликів. Уточнюється актуальність та цінність застосування когнітивних технологій

в управлінській сфері. З'ясовано, що адміністративний менеджмент є необхідним механізмом ефективного функціонування державних установ. Доведено, що впровадження когнітивних технологій, як інноваційного способу, в адміністративний менеджмент значно активізує людський потенціал, мотивацію працівників у сфері держуправління.

З'ясовано, що найважливішими мегатехнологіями сучасності є «NBIC-конвергенції». Проаналізовано спеціальні програми соціального розвитку на основі NBIC-технологій: американську програму «Конвергентні технології для підвищення продуктивності людини» (М. Роко та В. Бейнбрідж) та програму Євросоюзу «Конвергентні технології для європейського суспільства знань» (А. Нордманн та Дж. Хюшф). Метою цих програм є покращення якості життя людей.

Проаналізовано проблеми та фактори, що зумовили впровадження когнітивних технологій в адміністративному менеджменті, зокрема такі, які здатні оптимізувати його процес на мікро- та макрорівні управління в сучасній Україні, а також різні погляди на наявність цих проблем. Розглянуто особливості класичного підходу до управління знаннями, який вимагає високого рівня залучення співробітників у відповідні процеси. У роботі визначені основні принципи когнітивного менеджменту. Розглянуто приклад впровадження когнітивних технологій в Україні – електронне управління, а також етапи його впровадження. Проаналізовано завдання та структура мобільного додатку, веб-порталу та бренду цифровізації адміністративного менеджменту в Україні – мобільний додаток «Дія» та державний портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта».

Ключові слова: когнітивні технології, конвергентні технології, адміністративний менеджмент, когнітивний менеджмент, ефективність управління, конвергентний кластер, цифровізація, мобільний додаток «Дія», державний портал цифрової освіти «Дія. Цифрова освіта».

Summary

Lobanova A. S., Komarova O. O., Slavina D. M. Cognitive technologies in administrative management: problems and trends of implementation in Ukraine. – Article.

The article deals with the consideration and specification of the cognitive technologies' contents and peculiarities of their implementation at the period of the social challenges.

Relevance and significance of cognitive technologies' application in the managerial sphere is specified. It has been clarified that administrative management is the necessary mechanism of the government institution's management efficiency. It has been proved that cognitive technologies' implementation, as an innovative method, in administrative management is able to significantly intensify human potential, employees' motivation in the sphere of public administration.

It has been clarified that the most important modern mega-technologies are "NBIC-convergences". Special programmes of social development on the NBIC-technologies basis: American programme "Convergent technologies for the human's productivity's increase" (M. Roco and W. Bainbridge) and the European Union's

programme “Converging technologies for the European society of knowledge” (A. Nordmann and J. Hushf) have been analyzed. The purpose of these programmes is the improvement of the life quality of mankind.

The problems and factors that predetermined cognitive technologies’ implementation into the administrative management, particularly such, which are able to optimize the administrative management at the micro and macro level of management in modern Ukraine are analyzed as well as different opinions about the presence of these problems. The classical approach of knowledge management which demands the high engagement level of the employees into the corresponding processes has been considered and analyzed. In the paper the main principles

of cognitive management are determined. The example of the cognitive technologies’ implementation in Ukraine – electronic management and the stages of its implementation has been considered. Tasks and structure of mobile app, web portal and brand of digitalization of the administrative management in Ukraine- mobile app “Diia” and the state portal of digital education “Diia. Digital education” have been analyzed.

Key words: cognitive technologies, convergent technologies, administrative management, cognitive management, management efficiency, convergent cluster, NBIC-convergence, digitalization, mobile app “Diia”, the state portal of digital education “Diia. Digital education”.